

Sara Bledel

POVRATAK NESTALE

Preveo sa danskog
Nikola Perišić

■ Laguna ■

Naslov originala

Sara Blædel

KVINDEN DE MELDTE SAVNET

Copyright © 2014 Sara Blædel

First published by People's Press, Denmark

Published by arrangement with Nordin Agency ApS,
Denmark

Translation copyright © 2023 za srpsko izdanje, LAGUNA

Anegreti,
s ljubavlju

Tvoja ćerka

Prolog

GRANE SU MU KRCKALE pod nogama dok se probijao dublje u šiprag. Sa svih strana okruživale su ga polutama i kiša, niz kožnu jaknu mu se slivala voda. Svetlo je gorelo u kuhinji i dve zadnje sobe. Ona je stajala kraj sudopere, na prozoru osvetljenom toplom svetlošću, a ruke su joj radile pod mlazom vode iz slavine.

On je izvirivao ka njoj, zaštićen vlažnom januarskom izmaglicom zahvaljujući kojoj je bio nevidljiv među gustim žbunjem. Bilo je neke senzualnosti u načinu na koji je pažljivo obrisala ruke o kecelju, pa uhvatila svoju dugu kosu i bacila je da bi je zatim vezala u punđu na potiljku. Pokreti su joj bili spori, a ipak energični.

Primetio je na njoj čežnju i tugu.

U kuhinju je ušla ćerka. Svukla je kratku kožnu jaknu i bacila je na stolicu za ovalnim trpezarijskim stolom. On je nagađao da ima petnaest ili šesnaest godina. Video ju je i nešto ranije, kada se vratila kući iz škole. Došla je peške putem u školskoj uniformi, sa torbom o ramenu, pogleda prikovanog za zemlju. Tinejdžerski ozbiljna i namrštena, ali

lepa, na neki povučen i rastresen način, razmišljao je tada u svom skrovištu u automobilu.

Žena se i dalje bavila oko sudopere, povremeno se okrećući da prokomentariše ili se nasmeje nečemu što je tinejdžerka rekla, da bi na kraju posvetila pažnju nečemu što se nalazilo na radnoj površini. On je kroz dvogled netremice posmatrao njeno usko lice, istraživao i upijao njegove ženske crte, sitne trzaje oko očiju kada se nasmeši. Želeo je da upamti i najsitnije pojedinosti.

Ćerki je bretela skliznula sa ramena, pa je jasno video njenu izbočenu ključnu kost i lepu oblinu vrata. Premestio se još malo bliže, odgurnuvši nekoliko grana. Njena majka se ponovo nasmejala, okrenuvši se ka devojci, pa je sada stajala leđima okrenuta njemu, kao silueta u osvetljenom prozoru.

Dok je stajao tu napolju, osećao se kao da učestvuje u njihovom životu tamo u kuhinji. Zamišljao je lakoću njihovog razgovora i miris iz pećnice. Kako razgovaraju o događajima od tog dana prisno kao što samo majka i ćerka mogu.

Prišao je još malo, izlazeći iz šiblja. Pred njim se predeo otvarao, kuće sa dva ulaza su stajale naporedo, malo izdvojene od glavnog puta i polupraznog parkinga obližnjeg paba. Tamo su se među automobilima videli poprilično veliki razmaci, zbog kiše su ljudi ostali kod kuće. Svuda okolo su se palila svetla i u drugim kućama, a ulicom bi ponekad naišao automobil, ali činilo se da sve zanima samo da se što pre sklone s lošeg vremena.

Onda je naišao auto koji je vozio naročito sporo, a njega je to navelo da se ponovo zavuče u šiprag, dok mu je srce odmah zalupalo jače i brže. Jedna grana ga je ogrebala po obrazu, pa je prigušeno opsovao, osećajući kako mu se nešto toplo sliva ka bradi. Onda je svetlost farova prošla sasvim blizu njegovog skrovišta, ali nije obasjala i njega. Za trenutak je sklopio oči

i zadržao dah, pre nego što je s naporom izdahnuo. Smiri se. Odjednom je osetio hladnoću i shvatio da se smrzava, i pored tople jakne, kape i rukavica. Smrzavao se do same srži. Sve je bilo vlažno i hladno posle tolikog čekanja, prvo u autu, pa zatim i napolju, na kiši. Trebalo je da se seti termo-čarapa.

Instinktivno se sagnuo kada je ženin muž ušao u kuhinju sa flašom vina u ruci. Rekao je nešto svojoj supruzi, pa ljutito mahnuo ka ćerki, prišao joj i podigao joj bretelu na rame.

Iako se nije čula ni reč od svega toga, ćerkinu reakciju je ipak bilo lako ispratiti. Lice joj se smračilo, pa je nešto besno povikala na oca, okrenula se i otišla. On gotovo da je mogao da čuje kako su se vrata zalupila.

Otac je otvorio kuhinjski ormarić na desnoj strani i izvadio dve čaše. Počeo je da otvara vino. Žena je i dalje stajala kraj sudopere, usred osvetljenog kuhinjskog prozora. Izvadila je jelo iz rerne u kojoj se zagrevalo, pa prosula ključalu vodu. On oseti žmarce kada je ona sasvim neočekivano podigla glavu, i kroz paru koja se uzdizala iz hrane kao da je za tren ugledala njega, tamo napolju u polumraku, ili osetila njegovo prisustvo. Para je nakratko obrazovala sivobelu prevlaku na prozorskom staklu, pa je video ženu kao mutan obris. Ali ubrzo potom se opet jasno ukazala.

On je napolju, na kiši koja je pljuštala, prislonio kundak puške na rame, pa usredsredio pogled na nišan, da bi zatim udahnuo duboko, pritisnuo okidač i pogodio je usred čela, baš iznad očiju.

Posmatrao je kako muž reaguje kao na usporenom filmu. Flaša vina mu je ispala iz ruke kada se okrenuo ka svojoj supruzi, razbijenom kuhinjskom prozoru i krvi, koja je šiknula unazad i isprskala ga pre nego što se ona srušila na pod.

Neka vrata su se zalupila, dok se on povlačio nazad u šiblje, ali je ipak stigao da vidi da je tinejdžerka izašla na ulazna

vrata kuće, pa se nalazila na stepenicama u sekundama koje su usledile posle hica.

Na trenutak su oboje stajali potpuno nepomični u svojoj popodnevnoj izmaglici, a onda se ona uz vrisak okrenula ka rupi u prozoru i ocu koji se nalazio u kući.

On je krenuo da se probija nazad kroz šiblje, pa brzim korakom požurio do automobila.

LUIZ RIK SE UDOBNIJE namestila na stolici u prostorijama Istražnog odeljenja, pa pogledala svog partnera koji je sedeo nasred poda, nadvijen nad Čarlijem. Penzionisani policijski pas je ležao na boku i strpljivo ga puštao da mu čisti šape od snega i industrijske soli. Dok je Ajk Nordstrem rukavicom trljao psa, šišao mu dlaku između gaznih jastučića i mazao ih vazelinom, sve vreme mu je i tepao, pa je Luiz naposletku prevrnula očima i zavrтела glavom.

Na njegovom radnom stolu ležala je knjiga o nezi pasa.

Daj, makar umukni, mislila je. Luiz nikada ne bi palo na pamet da nešto malo snega koji se zadržao na ulici predstavlja povod za ovoliko tetošenje. Ona nikada nije Dini čistila šape od soli, niti ih je mazala vazelinom. Ako je to ikada učinjeno, onda se za to pobrinuo Jonas. Njen usvojeni sin je pritom i pozajmio Ajku tu knjigu.

Nežnost u načinu na koji se crnokosi policajac bavio velikim nemačkim ovčarom navela ju je da pomisli kako će joj zaista nedostajati ako se sada bude odselio iz njenog stana.

On se dole na podu malo protegao i dohvatio jednu Čarlijevu zadnju šapu.

Pre pola godine Luiz se pribojavala na šta li će sve to izaći kada se njen partner, a odnedavno i dečko, uselio kod Jonasa i nje, dok se Luizina prijateljica Kamila uselila u njegov jednosobni stan u Sidhavnenu zajedno s mužem i sinom Markusom. Ali ispalo je dobro. Zapravo, toliko dobro da je sad s nelagodom razmišljala o mogućnosti da se on vrati u svoj stan.

Ajk je sam predložio da Frederik i Kamila pređu u njegov stan, jer su postali beskućnici kada je njihov posed nadomak Roskildea izgoreo. Markusa su primili u srednju školu internatskog tipa zajedno s Jonasom, pa iako je stan bio mali, u njemu je zaista tesno postajalo tek vikendom, kada bi se vratio kući.

Luiz je zapravo podozrevala da su Frederiku i Kamili dosadili visoki plafoni i kitnjasti gipsani ukrasi, i da su želeli da se vrate u grad, iako je prelazak sa 1000 na 48 kvadratnih metara bio prilično ekstreman. Čim su Frederika posle požara pustili iz bolnice, on je jasno stavio svima do znanja da ga ne zanima obnova roditeljskog doma, a Luiz je to razumela u potpunosti. Tamo je bilo previše loše karme i previše starih, čudnih priča, pa je bilo teško prekinuti veze koje su taj posed čvrsto držale u prošlosti.

Ali sada su napravili sledeći korak. Upravo su se uselili u prostrano potkrovlje u Frederiksbergu, nekoliko ulica od mesta gde su Kamila i Markus stanovali pre nego što je ona upoznala Frederika, ali tih šest meseci je prošlo toliko brzo da Luiz i Ajk zapravo nisu stigli da porazgovaraju o tome šta će se dogoditi kada se njegov stan ponovo bude oslobodio.

„Pitam se samo kako će jedan toliko prefinjen pas reago-
vati na povratak u Sidhavnenu“, rekla je naglas, zadirkujući ga.

„Da, taj deo Kopenhagena baš i nije za njega“, odvratio je Ajk, ne podižući glavu. Sada se bavio poslednjom preostalom

šapom. „I sama znaš koliko Čarli obožava da njuši one fine dame u Ulici Alegade. Da i ne pominjem sve njegove cure iz Frederiksberškog parka.“

„Bilo kako bilo“, rekla je Luiz dok je Ajk ustajao, da bi zatim tutnuo poslasticu sada čistom psu, „Frederik i Kamila su se juče odselili. Koliko ja mogu da se setim, dogovorili smo se da ti stanuješ kod mene samo dok oni ne pronađu neko drugo mesto za stanovanje.“

On se za trenutak trgnuo, ali se odmah zatim nasmešio i odvratio:

„Reci mi, jesam li zaboravio da pomenem da će Ole posle podne doći svojim karavanom da pokupi moje stvari?“ Pogledao je u velikog nemačkog ovčara. „A na kraju krajeva, pas se mora navići na boravak u svim mogućim sredinama.“

Rekao je to s takvom lakoćom da je Luiz oborila pogled ka stolu. U njenoj glavi je odjednom zavladao potpuna tišina. Nije želela da odu od nje. Zajednički život sa Ajkom delovao joj je tako sigurno i prirodno.

„A, ne!“, uzviknuo je tada on, pa prišao i poljubio je u vrat. „Nećeš me se tako lako otarasiti. Samo treba još da rešimo hoćemo li zadržati onaj stan u Sidhavnenu, za slučaj da Jonas jednog dana poželi da ga preuzme, ili ćemo ga se rešiti. Ali na kraju krajeva, skoro nas ništa ne košta ni da stoji prazan.“

Luiz oseti kako čvor u njoj popušta. Ustala je i uplakana ga zagrlila, pošto je on okrenuo njenu stolicu ka sebi da bi je poljubio. Kratkotrajan osećaj gubitka sada je potpuno iščezao, da bi ga zamenila njegova potpuna suprotnost, pa ga je privukla bliže sebi i priljubila se uz njega, dok su joj njegove ruke podizale bluzu. Duboko je udahnula i osetila miris kože, cigareta, voska za kosu, uz onaj neopisiv ali uvek prepoznatljiv miris koji je pripadao samo njemu. Provukla je prstima kroz njegovu poludugu crnu kosu i uzvratila mu poljupce.

Ni on ni ona nisu stigli da reaguju kada su se vrata iza njih otvorila, a u dovratku se ukazao Renholt. On je s nelagodnom promrmljao izvinjenje, pa koraknuo unazad i zatvorio vrata, da bi se zatim nakašljao i triput snažno pokucao, pa ponovo ušao.

„Budite ljubazni pa navratite do moje kancelarije“, rekao je, a pre nego što se okrenuo, dodao je: „Ako je moguće, prethodno dovedite odeću u red.“

Ragner Renholt je već više od dvadeset godina bio šef Istraznog odeljenja, i upravo je on bio zaslužan za to što je Luiz dovedena iz Odeljenja za ubistva prošle godine. Sada se polako ali sigurno približavao godinama za odlazak u penziju, ali niko nije sasvim sigurno znao kako tačno namerava da se povuče, već samo to da postaje sve jasnije koliko se on unapred raduje trećem dobu koje će provesti obilazeći kulturne spomenike i vozeći bicikl po celoj Evropi. Luiz nije znala bogzna šta o njegovom privatnom životu izuzev da je neoženjen, ali da ima dve stalne prijateljice kojima naizmenično posvećuje pažnju. Piti, koju je vodio na koncerte u dvoranu Danskog radija i s njom odlazio na odmore u velikim gradovima, i Didi, kojoj je bilo sasvim lepo i u kuhinji kod kuće u gradiću Skodsborgu, dok je on zauzvrat obavljao dužnost majstora za sve u njenoj kući. Renholt je inače živeo u velikom stanu u Ulici Estbanegade, gde je na prozorskim daskama uzgajao orhideje.

Samotnjak i hedonista, kako je šef Odeljenja za ubistva Hans Sur jednom nazvao svog kolegu, što je zapravo značilo da je Renholt uspeo da svoj život prilagodi tako da mu odgovara u potpunosti. Svakodnevnica šefa Istraznog odeljenja nije bila ispunjena većitim prilagođavanjem tuđim potrebama.

On je umesto toga bio svoj, i život je začinjavao sastojcima koji su mu bili po volji – i to onda kada to sam poželi.

„Ovo ne može da se nastavi ovako, ali to valjda i sami znate?“, rekao je na samom početku, pošto su se Luiz i Ajk smestili u njegovoj kancelariji.

Na zidu pored vrata visile su tri tek ispeglane bele košulje u plastičnim navlakama, iz radnje za hemijsko čišćenje u Ulici Vesterbrogade, dok su se ispod njih nalazile biciklističke patike koje će obuti kada s posla krene kući svojim nedavno kupljenim trkačkim biciklom. Standardna oprema muškarca pred penzijom. Ipak, Luiz ga nikada nije videla u kopiji opreme sa Tur de Fransa ili u trikou.

„S vremenom su svi saznali da ste vas dvoje počeli da živite zajedno, pa se sada moramo suočiti sa činjenicom da će jedno od vas biti prinuđeno da potraži posao izvan ovog odeljenja“, nastavio je.

Nijedno od njih nije progovaralo.

„Hajde da počnemo tako što ćemo držati oči i uši širom otvorene.“ Dohvatio je list papira koji mu je ležao na stolu. „Na primer, upravo se pojavilo upražnjeno mesto u policijskoj stanici u Nestvedu.“

Gurnuo je papir ka njima.

„I vi možete da date neki predlog kako da ovo rešimo. Ko je od vas dvoje spreman da proba nešto novo?“

Nisu mu odgovorili ni na to. Luiz se zadovoljila time da uzme papir kada su ustajali da krenu, obećavši da će sasvim sigurno uskoro pronaći neko rešenje.

„On je u pravu“, priznala je na povratku do kancelarije. „Nije izvodljivo da i dalje budemo partneri na odeljenju ako planiramo da nastavimo zajednički život. Ali ko još želi u Nestved!“

„Znaš i sama kakav je Renholt, proći će ga ovo“, odvratio joj je Ajk, spuštajući joj ruku na rame. „Mi smo dobar tim, a ako budu počela govorkanja, ja ću se samo vratiti u svoju staru kancelariju.“

Luiz podiže ruku u vazduh.

„Ma ne“, rekla je. „Za nas ne mogu da važe drugačija pravila nego za ostale zaposlene. Znači, ne možemo da nastavimo kao dosad.“

„Predajem se, dobro, smislićemo neko rešenje“, objavio je on kapitulaciju, mazeći Čarlija dok je zatvarao vrata kancelarije. „Je l' se raduješ večerašnjem provodu?“

Luiz se nasmeši.

„Pa sad, Nik Kejv je više tvoj ljubimac, ali odavno već nisam bila na nekom koncertu, pa se radujem tome“, odgovorila mu je. „Dogovorila sam se s Kamilom i Frederikom da se nađemo ispred dvorane *Vega* pola sata ranije, da stignemo da popijemo po pivo. Jesi li nabavio te karte?“

Ajk je uzdignute obrve pogledao Luiz, a njoj odjednom postade jasno da poprilično zvuči kao nečija keva.

„Držim sve pod kontrolom“, bilo je sve što je rekao dok je pokretao kompjuter.

Luiz je na trenutak zanemela u susretu s njegovim jedva prikrivenim prekorom. Nisu još imali vremena za usklađivanje po mnogim pitanjima, a ona je dobro znala da će ovakvih stvari biti još, kada se njihov zajednički život postepeno bude pretvorio u svakodnevicu. Dosad je ipak sve bilo nalik na jedno dugo slavlje, i uživala je u tome da se svakog jutra budi kraj njega i da on bude poslednje što će videti pred spavanje. Ali u nekoliko prilika se jedva suzdržala da ne podigne njegove crne farmerke s poda i složi ih na stolicu, dok je sada očigledno stigla do jedne od granica koje je on postavio. Primljeno k znanju, pomislila je, pa se ponovo usredsredila na Renholtov papir sa oglasom za posao.

„Ako ne želimo da jedno od nas završi u nekoj tamo provinciji, bilo bi nam bolje da sami otvorimo četvore oči“, predložila je. „A pošto sam ja došla ovamo posle tebe, slo-žiću se i da sam ja ta koja treba da leti odavde, ako bude bilo potrebe.“

Ajk je u međuvremenu ustao i sada se dao u potragu za psećim povocem, da bi ga pronašao u džepu kaputa.

„Videćemo još“, rekao je bezbrižnim tonom, kao da ne shvata sve to sasvim ozbiljno. „Idem napolje da kupim cigare i prošetam psa. Hajde, Čarli.“

Čula ga je kako zvižduće dok prolazi hodnikom. Verovatno nešto od Nika Kejva, pomislila je, pošto nije prepoznala pesmu.

Februar 1996.

GLASOVI SU SE STIŠALI u sali parohijskog doma. Mladi koji su se pripremali za konfirmaciju sedeli su mirno i slušali dok im je sveštenik objašnjavao da je smrt prirodan deo života i da Bog ne najavi uvek da se ona približava. Njen muž je uvek umeo da zaokupi pažnju nemirnih tinejdžera i natera ih da ga slušaju. Sofi nikada nije sasvim raščistila je li to bilo zbog toga što su rečeno smatrali zanimljivim, ili je to pre bilo povezano s tim što su dečaci imali izvesno poštovanje prema uspesima njenog muža u ulozi trenera sportskog kluba, pa su želeli da budu u dobrim odnosima s njim u trenutku kada se budu birali igrači koji će zaigrati u prvenstvu.

Stig je i sam igrao u mladoj državnoj reprezentaciji pre nego što je postao sveštenik i preselio se u taj grad, a kada je počeo da trenira mlade kategorije, ona je pokrenula prodaju slatkiša u kiosku unutar sportske dvorane. Nasmehla se pri pomisli na to, uzela olovku sa stola, podigla kosu i smotala je u punđu na potiljku, pa provukla olovku kroz nju da bi ostala tako da stoji. Zatim je stavila maslac, čokoladne

pločice i kriške sira na poslužavnik, pa presula zemičke iz pleha u korpu za hleb.

„Stiže domaće pecivo“, rekla je otvorivši vrata usred priprema za konfirmaciju. Njen muž se nasmešio i mahnuo joj da uđe. „Imam sok, a biće i čaja. Možete sami da uzmete kartonske čaše iz ormara.“

To skromno posluž enje predstavljalo je već ustaljenu rutinu u parohijskom domu. U početku su ona i Stig razgovarali o tome da li bi neko sve to mogao da shvati kao podmićivanje, ali onda su odlučili da odbace takve misli daleko od sebe. Dolazak u njihov parohijski dom trebalo je da bude nešto prijatno, a konfirmacija se nije smela shvatati kao kazna. Popodnevna grupa je dobijala sendviče ili kolače, a onoj ranijoj je posluživan doručak.

Dok su se mladi služili, jedna devojčica je upitala Stiga da li veruje u život posle smrti, a Sofi je čula svog muža kako joj odgovara da se nikako ne može sprečiti da život dođe do svog završetka. Ali ne, on ne nalazi nikakvu utehu u verovanju da nas na drugoj strani čeka novi život. Njegova uteha je zasnovana na saznanju da će se, kada bude kucnuo čas i pozovu ga kući, u Božje okrilje, to dogoditi zbog toga što je spreman da napusti ovaj život. Čak i u slučaju da to deluje okrutno ili iznenadno. On je lično verovao da se sa druge strane nalazi samo nebeski spokoj.

„A samo Bog zna koji je čas pravi za koga od nas“, rekao je on dok je ona praznila poslužavnik.

Iz kuhinje se začuo telefon. Sofi mu se nasmešila pre nego što se povukla i zatvorila vrata za sobom.

„Vaša majka odbija da pije proteinske napitke koje joj ostavljam“, žalila joj se majčina negovateljica iz slušalice. „Dakle, ništa ne vredi. Ona slabi toliko da ponovo otežano

guta, a to znači da će morati nazad u bolnicu. Morate da razgovarate s njom!“

„Dolazim“, odgovorila joj je Sofi užurbano. Zatvorila je rernu i navlažila krpu, stavila je preko pleha sa zemičkama i ostavila testo da naraste.

Taman se bacila na iskopavanje svojih čizama ispod brda tinejdžerske obuće, kada joj je pogled pao na otvoreni ormar za oružje. Bila je to jedna od onih stvari zbog koje bi joj mrak pao na oči. Inače takvih slučajeva nije bilo mnogo, ali nepromišljenost zbog koje mu se može dogoditi čak i to da zaboravi da zaključa svoje lovačke puške u trenutku kada cela kuća vrvi od mladih, bila je zaista tipična za njega.

„Da li bi hteo da dođeš ovamo i zaključaš one svoje praćke u ormaru?“, dozvala ga je kroz vrata sale za potvrđivanje. Nekoliko dečaka je prsnulo u smeh. Već je ovo koristila i ranije, da na jeftin način zadobije podršku.

Od njene majke više nije ostalo bogzna šta. Prošlo je tek nedelju dana otkako je puštena iz bolnice, gde su je prethodno primili zbog gadnog zapaljenja pluća, pri čemu su brojevi koji su ukazivali na infekciju bili astronomski visoki, a infekcija je prodrla i u krv. Sada je sedela na sofi umotana u ćebe, s debelom knjigom u krilu, ali Sofi nije bila sigurna da li ona uopšte čita, ili je sedenje s knjigom bilo samo način da se zadrži izvesno dostojanstvo. Sofi ju je jednom već uhvatila da sedi s knjigom okrenutom naopako.

Imala je šezdeset sedam godina, ali otkako je dobila dijagnozu uznapredovale skleroze, sve je brzo krenulo nizbrdo, i za tili čas se pretvorila u staricu. Osim toga je imala i artritis u šakama, ramenima i leđima. Sofi je bila uverena da je trpela veće bolove nego što je pokazivala, ali ipak nije bila

u stanju da sakrije umor. Sva ona energija koja je udahnjivala život njenoj majci sada kao da je isparila. Ona je i dalje sama čistila svoj stančić iznad cvečare, ali davno je prošlo ono vreme kada je uspevala da očisti celu prostranu kuću, pokosi travnjak veličine skoro pola hektara i opere prozore pre nego što se odveze u kupovinu, a da pritom niko nije zaista obraćao pažnju na to. Propadala je postepeno. Kao da je energija lagano curila iz nje.

„Ufff, kako mi samo ide na živce što sam ostarila, uopšte ne mogu da se naviknem na to“, imala je običaj da kaže. I tako su sada svi bili srećni ako njena majka uopšte skupi dovoljno snage da ustane iz kreveta i popije jutarnju kafu dok prelistava novine. Ništa ne smeta ako je sada malo sporija, kako je to Sofi govorila. „Nemaš ti nikakav zadatak koji moraš da izvršiš. Sasvim je u redu da malo smanjiš tempo“, govorila je majci kada bi se ova rastužila zbog toga što je sada stara i više ništa ne može.

„Znači, sada moraš da uzimaš te proteinske napitke“, rekla je majci, poljubivši je u obraz, „ili će te ponovo smestiti u bolnicu.“

Nekada prodoran pogled majčinih plavih očiju poslednjih godina se nekako razvodnio.

„Oh, Sofi! Više nemam volje. Moraš razumeti da mi je kucnuo čas. Nije mi preostalo više snage.“

„Nećemo sada o tome, majko“, rekla joj je ona pa otišla da iz frižidera donese proteinski napitak. „Ne želim još da se opraštam od tebe.“

Sofi je sela na sofu pored nje.

„I ne mrdam odavde dok ne budeš to popila. Posle idem u apoteku da ti kupim pilule. Je l' ti treba nešto iz supermarketa?“

Majka je ispružila ruku i položila je preko Sofine.

„Dušo... zar ne čuješ šta ti govorim? Ja čak više ne mogu sama ni da izađem na ulicu.“

„Dobro, ali to je samo zasad. Tek su te pustili odande, a poznato je da ležanje u bolnici svakom oduzme snagu.“

„Ne“, odvrtila je njena majka. „Ovako sada izgleda moj život.“

Pustila je da joj ruka klone.

„Nisam više ona od pre.“

Sofi se rasplakala, iako se svim silama trudila da zadrži suze. Već su mnogo puta vodile ovaj razgovor, ali nikada ranije nije potpuno uvidela ozbiljnost onoga što joj majka govori.

Njena majka nikada nije krila da želi da joj se pruži mogućnost izlaza onda kada više ne bude imala volje da živi. Razgovarale su o tome i pre nego što je otac umro. U stvari, Sofi se pribojavala da bi majka mogla sama sebi da oduzme život ukoliko on umre pre nje. Ali nije ispalo tako, a ona u to vreme nije čak ni pominjala ništa slično, iako joj se u očima jasno videla čežnja.

Prve godine posle njegove smrti Sofi je stalno izvodila majku iz kuće, a jednom su provele čitavo popodne u razgovoru o čovekovom pravu da sam donese odluku ako više ne želi da živi.

„Naravno, to nije nešto što se tek tako uradi“, trudila se tada majka da je umiri. „Ali život te može dovesti u situaciju u kojoj više nemaš volje da nastaviš, a ja bih zaista volela da u tom slučaju imam izbor da odustanem od svega. Ali obećavam ti da ću istrajati koliko god dugo budem mogla.“

Sofi je uzela majčinu ruku i neko vreme je nežno milovala, pa ustala i otišla do toaleta da se dovede u red posle onog napada plača kom nije uspela da se odupre. Neko vreme je stajala nadvijena nad umivaonikom, pa istresla nos i duboko udahnula pre nego što se vratila u dnevnu sobu.

„Ali to ne mora valjda da bude baš sada“, pokušala je ponovo pošto je sela. „Zar ne bi volela da vidiš i proleće?“

Njena majka je ponovo posegnula ka njoj i uzela je za ruku. „Nemam više snage.“

„Ali zar ti uopšte znaš kolika ti je količina lekova potrebna da oduzmeš sebi život?“, uzviknu Sofi, čvrsto držeći majku za ruku. „Odbijam da se jednog dana pojavim ovde i zateknem te u lokvi krvi, a nemoj da ti padne na pamet ni da pokušaš nešto sa plinom u kuhinji. To može biti opasno i za druge stanare.“

Malo su sedele u tišini.

„Osim toga, šta očekuješ da ja radim dok ti budeš čekala da umreš? Je l' treba da sedim ovde zajedno s tobom? Ili da samo sluđena šetam gore-dole po kući, znajući šta treba da se dogodi. Ne znam mogu li da podnesem tako nešto!“

Njena majka polako odmahnu glavom.

„Hajde da više ne pričamo o tome“, rekla je i prihvatila tetrapak s napitkom koji je Sofi stavila ispred nje.

„Ja te potpuno razumem i ne želim da ispadnem egoistična“, rekla je Sofi pošto je ponovo uzela majku za ruku. „Želim da te oslobodim. Samo je stvar u tome što te mnogo volim i što ćeš mi strašno nedostajati.“

„I ja tebe volim“, rekla je majka, spuštajući prazan tetrapak ispred sebe.

„JESI LI VIDEO AJKA?“, upitala je Luiz Olea Svensona kada ga je srela u hodniku ispred kafe-kuhinje. Istražitelj proređene kose ranije je delio kancelariju sa Ajkom dok ga Renholt nije preselio kod Luiz, posle čega su njih dvoje postali partneri.

„Ne, nije dolazio gore na ručak, verovatno je sišao da purnja onu svoju večitu krdžu“, rekao joj je i srknuo kafu iz šolje koju je držao u ruci.

Luiz odmahnu glavom.

„Već su prošla dva sata otkako je sišao da kupi cigarete i prošeta Čarlija, pa me baš čudi što se još nije vratio.“

Nije obraćala pažnju na Oleov pogled. Njegove smeđe oči su poigravale, a ona nije imala snage da sasluša primedbu koja će sasvim sigurno uslediti. Odjednom više nije bila sigurna u to jesu li on i Ajk zaista razgovarali o preseljenju njegovih stvari iz njenog stana koje je trebalo da se odigra kasnije tog dana. Ili je sve to bila samo šala.

„Ima li tamo dole još kafe?“, požurila je da upita pokazujući glavom ka njegovoj šolji, pa se odmah udaljila u pravcu kuhinje, pre nego što je on stigao da joj odgovori.

* * *

Renholt je bio u pravu, pomislila je Luiz pošto se vratila u kancelariju. Jednostavno, bilo je isuviše nezgodno. Nije bila u stanju čak ni da pomene svog partnera pred drugima sa odeljenja a da ne oseti kako joj krv juri u glavu. Ali gde je on sada, dođavola? Nije moguće da se baš toliko razbesneo zbog toga što ga je pitala da li se pobrinuo za karte, pa ju je sada ostavio na cedilu!

Ljutito je ustala i otišla do prozora. Ovo je ipak previše jadno. Da je u pitanju ma koji drugi kolega, jednostavno bi pretpostavila da je završio posao za taj dan i zaboravio da se pozdravi s njom, ili da je nešto iznenada iskrslo.

Da li je baš tako?

Nagnula se još malo preko prozorskog simsa i zagledala se u psa koji je poslušno stajao ispred kioska. Bio je veoma sličan Čarliju, takoreći istovetan. Dugo je stajala tako, čekajući da Ajk izađe iz prodavnice, ali kada su se vrata najzad otvorila, ukazala se neka starija gospođa s kolicima za kupovinu. Zatim je prodavac iz kioska izašao i stavio plastičnu zdelu s vodom u sneg uz sam zid zgrade, pomazio je psa, rekao nešto i pokazao na zdelu.

Ma to stvarno *jest* Čarli! U to nije bilo nikakve sumnje. Ali nije bilo nikakvog nagoveštaja o tome gde li bi se mogao nalaziti Ajk.

Luiz je za dva minuta zatvorila, zaključala i zamandalila vrata kancelarije. U nekoliko skokova se spustila stepeništem kroz rotundu i trenutak kasnije se našla na Policijskom trgu.

Nemački ovčar je počeo da maše repom kada mu je prišla.

„Gde je Ajk?“, upitala je kada je malo kasnije zakoračila u prodavnicu i konstatovala da unutra nema nijedne mušterije.

Prodavac je izašao iza pulta i zavrteo glavom.

„Ne znam, nekud je otišao. Kupio je cigarete i zaboravio psa. Probao sam već da ga uvedem ovamo, ali je režao svaki

put kada uđe neka mušterija, pa sam morao da ga ostavim napolju. Ali sada stoji tamo već skoro dva sata, a hladno je.“

Slegao je ramenima podižući ih skoro do ušiju, sa očajnim izrazom na licu.

„Šta, Čarli već toliko dugo stoji na ulici?“, upitala je Luiz. „A šta je Ajk rekao kada je otišao? Valjda nije moguće da ga je stvarno zaboravio!“

Prodavčeva ramena se ponovo uzdigoše do samih ušiju.

„Uzeo je paklu princa, kao i obično, i novi upaljač. Platilo i otišao. Od tada ga više nisam video!“

Luiz je pokušala da pozove Ajka na mobilni, ali nije dobila vezu. Zatim je pokušala sa svojim kućnim brojem, ali uključila se sekretarica. Malo je stajala tako i razmišljala pre nego što je pozvala Renholtovu kancelariju. Nije baš imala želju da ga još dublje uvlači u njihov privatni život, ali s druge strane, mora biti da je on poslao Ajka na neki zadatak, a nju su zaboravili da obaveste o svemu tome.

„Ja ga nisam ni video niti sam išta čuo o njemu otkako sam otišao iz kancelarije“, rekao je njen šef, zvučeći pomalo odsutno. „Ali trebalo bi da je već dovoljno veliki da može sam da brine o sebi.“

Nije trebalo da zove. Luiz je spustila mobilni u tašnu i skinula Čarlijev povodac sa kuke. Bila je već toliko van sebe od besa da je odlučila da prepešači čitav put do stana u Frederiksbergu. Ajk ne samo da je nekud odmaglio i ostavio svog psa na ulici po ovoj hladnoći već je sada i ona ispala kompletan idiot zbog njega.

Stan na petom spratu je bio prazan. Luiz se i dalje nije baš sasvim privikla na to da je Jonas u internatu. Bilo je tako tiho kada njega nema kod kuće. Žurno je proverila sve četiri sobe

i konstatovala da tu niko nije dolazio otkako su jutros izašli. Onda je sišla sprat niže i pozvonila kod Melvina.

„Mi smo se upravo vratili iz Fredriksberškog parka“, rekao joj je sused, koji je oberučke prihvatio priliku da pazi na Dinu, pošto je sada Jonas dolazio kući samo za vikend. Luiz je pomazila svoju žutu labradorku i upitala Melvina da li je možda video Ajka.

„Nisam, ali ne zvuči mi smisleno da je prosto zaboravio da povede psa sa sobom.“

Melvin ju je posadio na svoju sofu i već joj sipao šolju kafe.

„Mislim, taj pas je za njega sve i svja. Maltene.“

Namignuo je Luiz.

Ona je zavrtela glavom i zagledala se u jasnocrvenu božićnu zvezdu koja je stajala na stolu ispred sofe. Ne, to nije zvučalo naročito smisleno. Jedino je preostajala mogućnost da se Ajk uzrujao zbog njenog popovanja više nego što je to bio spreman da pokaže, ali u to već nije želela da uvlači svog sedamdesetosmogodišnjeg suseda.

Osećala je neku sigurnost dok je sedela na Melvinovoj ulegnutoj sof. Miris njegovih večernjih cigara zadržavao se u zavesama i podsećao Luiz na babu i dedu koji više nisu bili živi. Melvin je postao deo njene porodice ubrzo pošto je Jonas došao kod nje. Njih dvojica su se poznavali nekoliko godina, pre nego što je Jonas izgubio oca. Njihov sused je godinama živeo u Australiji, dok mu se supruga nije razbolela. Kada je započela s tretmanima, lekari su joj dali toliko pogrešne lekove da je pretrpela oštećenje mozga, pa je poslednjih trinaest godina života provela u komi. Melvin je naposletku uspeo da je prebaci kući u Dansku, pa je poslednje četiri godine ležala u domu na pet minuta od njegovog stana, ali nijednom nije došla svesti. Sahranio ju je Jonasov otac.

„Pojaviće se već on“, rekla je bezbrižno pošto je popila kafu. „Ako ništa drugo, večeras treba da idemo na koncert.“

„Imaš li ti neke planove?“, upitala je kako bi sve to zajedno dobilo prizvuk svakodnevice.

„Grete i ja treba da idemo u Muzej Storma P. da tamo slušamo neko predavanje. Počinje u pola sedam, pa sam mislio da bismo pre toga mogli da prezalogajimo nešto.“

Luiz se nasmešila. Melvin je u početku distancirano nazivao Grete Miling svojom prijateljicom, ali sada mu je postepeno postajalo malo lakše da o njoj govori kao o nekom ko je prisutan u svemu što on radi. Svi su se mnogo obradovali što je to dvoje starih ljudi pronašlo jedno drugo.

„Ja bih baš mogla i do svog stana“, rekla je ona, pa odnela svoju šolju u kuhinju. „Idem da se okupam pre nego što se nađem sa ostalima ispred *Vege*.“

U stvari joj se nimalo nije išlo. Neki uporan nemir je već bio počeo da je nagriza. Ajk nije čovek koji bi ostavio psa na ulici zbog toga što se naljutio na nju. Nešto tu nije kako treba. Naprezala se da savlada taj neprijatni osećaj koji joj se širio telom, ali koliko god pokušavala da ga odbaci od sebe, nemir je nije napuštao. Čak se naprotiv i pojačao dok se ona oblačila, davala psima hranu i zatvarala dnevnu sobu da se ne bi uspentrili na sofu. Svaki put kada bi ga pozvala na mobilni, odmah se uključivala sekretarica.

Luiz se biciklom odvezla do *Vege*, i dok je okretala pedale Ulicom Enghavevej, prolazila je kroz čitav spektar sumnje, zbunjenosti, strepnje i straha. Nije uspevala da shvati šta je moglo da se dogodi. Nije bila stvar u tome da jedno od njih ne može da se samostalno bavi nečim, ali valjda nije toliko teško obavestiti ono drugo o tome. Da onda nije prišla prozoru, ne bi ni ugledala Čarlija, verovatno bi sišla stepeništem koje prolazi pored Dežurne sudske službe i izašla na tu stranu. A pas bi i dalje stajao tamo u snegu.

Nešto tu nije bilo kako treba. Postajala je sve uverenija u to.

KAMILA JOJ JE MAHALA iz daljine. Frederik se vraćao od bankomata sa šalom navučenim sve do nosa. On je živeo u Kaliforniji pre nego što je upoznao Kamilu i nikada nije krio da su mu tamošnje temperature bile mnogo više po ukusu.

„Imamo li vremena za jedno pivo u baru pre nego što uđemo?“, upitala je njena prijateljica osvrćući se oko sebe. „Gde je Ajk?“

Frederik im je pridržao vrata i sproveo ih unutra, na toplo.

„Doći će“, rekla je Luiz. „Kod njega su karte. Nego, kako se snalaziš otkako si se vratila u *Morgenavisen*?“, upitala je Kamilu kada je sela. Frederik je spustio na sto dva točena piva i jednu kolu za sebe, pa seo, obujmivši rukom suprugu.

„Bilo bi mnogo bolje da ne moram da sedim u sekretarijatu redakcije, gde mi je najvažniji zadatak da ispravljam zareze i greške u kucanju u tuđim člancima“, odgovorila joj je prijateljica uz kratak osmeh. „Ali prija mi što sam se vratila, a Terkel Hejer čak tvrdi da sam im nedostajala.“

Kamila je nekoliko godina ranije dala otkaz na mesto kriminalističke reporterke u novinama, ali Luiz nije bila sasvim

načisto u kojoj meri je predstavljalo nazadovanje to što se u novine vratila kao redaktorka. Neki su smatrali da je zapravo u pitanju unapređenje kada joj je posao ponuđen, objasnila je Kamila, ali se na njoj jasno videlo da lično ne deli to mišljenje. Ona je želela da piše i da joj ime izlazi u novinama.

„Pre je u pitanju to što ja sada moram da se naviknem da mi supruga radi van kuće“, nasmejao se Frederik. „Sada ja provodim više vremena kod kuće nego ona.“

Malo se odmaknuo od stola kada mu je mobilni zazvonio. Luiz i Kamila su radoznalo načuljile uši da bi čule da li ga možda zove Ajk, ali on je progovorio na engleskom.

„To je njegov agent“, rekla je Kamila. „Frederiku su ponudili da bude glavni scenarista jedne nove velike serije za HBO. I dalje pregovaraju o tome.“

„Da li to znači da će ponovo da se seli tamo?“, upita Luiz. „A tek što ste se skućili u novom stanu.“

Njena prijateljica odmahnu glavom. „Može i ovde da piše, a mogu i da se čuju preko *Skajpa*.“

Na Frederiku se primećivala neka nova opuštenost ot-kako je napustio direktorsko mesto u porodičnoj firmi *Ter-mo-luks* i objasnio da više nema nameru da se bavi biznisom. Sada je želeo da mu na vizitkarti piše samo da je scenarista. Dok je živeo u Santa Barbari, učestvovao je u pisanju za nekoliko velikih holivudskih produkcija, ali sve je to otišlo u zapećak kada se ponovo doselio u Dansku. Što je bez ikakve sumnje predstavljalo grešku, sudeći po živahnosti koja mu se ponovo videla u očima.

„Koncert uskoro počinje“, rekla je Kamila, ispijajući ostatak svog piva.

Luiz je ustala i otišla do prozora da bi osmotrila red ispred ulaza koji se brzo smanjivao. Ajk je bio među prvima koji su

nabavili karte za taj koncert u intimnom okruženju, čim su puštene u prodaju na internetu. Nije on želeo da pobjegne.

Dvadeset minuta pošto je koncert počeo, oni su i dalje sedeli u baru. Frederik je izlazio da proveri je li možda Ajk ostavio karte za njih, ali ništa nije bilo ostavljeno. A koncert je bio rasprodat.

„Pa gde je on, dođavola? Jeste li se posvađali?“, upitala je Kamila. „Šta se desilo?“

Luiz je uzdahnula i nekako se sva skupila.

„Nisam čula ni glasa od njega otkako mi je saopštio da ide po cigarete i da malo prošeta psa“, priznala je, pa ispričala šta se dalje događalo.

„Znači, ostavio je Čarlija ispred kioska. Pa to mi ne liči na njega“, zaključio je Frederik, i predložio da se odvezu do Sidhavna i provere da li je možda tamo.

Luiz je u autu uvidela da je još više uznemirena. Sada se nemir razgranao po celom njenom telu, i imala je poteškoća da se koncentriše dovoljno da bi slušala ono što Frederik i Kamila govore na prednjim sedištima.

Kada su stigli u Sidhavnen, Luiz je već odozdo sa ulice jasno videla da je u stanu mrak.

„Mi i dalje imamo ključ. Hajdemo gore da pogledamo“, rekao je Frederik, prilazeći ulaznim vratima.

Stepenište je mirisalo neobično čisto, iako je celim putem do trećeg sprata delovalo kao da mu je očajnički potrebno renoviranje. Zidna farba se na više mesta oljuštila u velikim komadima, otkrivajući izbor boja iz prethodnih decenija, a na svakom spratu su gole sijalice visile na kablovima. Miris je bio mešavina tečnog sapuna, duvanskog dima i prženog jela, ali ne i neprijatan, i sve je bilo čisto.

„Ovde je umelo da bude mnogo gore“, rekla je Kamila, tvrdeći kako je zapravo bilo baš prijatno živeti tu, pošto su se svi manje ili više međusobno poznavali. „Kao da ovde imaju neku svoju malu zajednicu. Dobro, ne mislim onako kao u Kristijaniji. Ali ovde stvarno postoji zajedništvo, što se ne može doživeti na mnogo drugih mesta. Ljudi paze jedni na druge.“

Luiz je tu bila samo nekoliko puta, onda kada je Ajk morao da nešto uzme odatle, a dolazila je i u njegovu lokalnu kafanu *Kod Ule*, koja se nalazila nešto dalje niz ulicu.

Kada su se popeli do stana, Frederik je pokucao i sačekao. Sijalica na plafonu je zujala, a onda se ugasila uz glasan škljocaj. Kamila je ponovo pritisnula veliki smeđi prekidač, a Frederik je još jednom pokucao. Luiz je ostala da stoji jedan stepenik niže, s rukom na gelenderu.

„Ulazimo“, odlučila je, posegnavši za ključem koji je Frederik držao u ruci. Prišla je vratima i jako zalupala, pa gurnula ključ u bravu, ali se okrenula kada su se vrata susjednog stana otvorila, a mladić u iznošenom donjem delu trenerke i dukserici s kapuljačom, koji je držao cigaretu u ruci, upitao šta to rade.

„Zdravo“, rekao je zatim predusretljivije, pošto je prepoznao Frederika i Kamilu. „Jeste li nešto zaboravili u stanu?“

„Zdravo, Silvestre! Ne, samo nikako ne možemo da pronađemo Ajka, jesi li ga video?“, upitala je Kamila, koja je ostala da stoji u hodniku dok su Frederik i Luiz ušli u stan.

Brzo su pregledali celu garsonjeru. Dnevna soba je imala otvorenu kuhinju i nišu sa krevetom. Bio je tu i mali balkon i kupatilo. Ali nije bilo Ajka.

„Ne deluje mi da je dolazio ovamo“, zaključio je Frederik. „Stan izgleda potpuno isto kao kada smo juče izašli odavde.“